

Verslag rondetafelgesprekken 20 januari 2013

Panelleden:

Arjen Barel – Zelf geen verteller, Storytelling Festival Amsterdam, Storytelling Centre Nederland.

Pete Pronk – Pionier, oprichter voormalig Vertelcollectief, theoloog, stemdocent.

Kitty Peetoom – Zakelijk leiding Waterval Internationaal Vertelfestival, eigenaar De Verhalenboot.

Rudolf Roos – Jonge verteller, studeert binnenkort af aan de Vertelacademie, leerkracht.

Ernst Weerstra – Theaterbureau het Verteltheater, 20 jaar geleden begonnen.

Erik van Dort – Stichting Vertellus, provinciaal bestel, maakt verbindingen met niet vertelorganisaties.

Mirjam Mare – Voorzitter stichting vertellen, FEST conferenties, en zelf ook verteller

Gespreksleiding: Raymond den Boestert – Vertelacademie, Verteller van het Jaar 2012

Stelling 1

Het vertellen is te weinig zichtbaar en te weinig maatschappelijk relevant.

Panelleden: Arjen Barel en Pete Pronk

Pete is het niet eens met de stelling. Hij is ervan overtuigd dat de mens niet anders kan dan vertellen, omdat de mens een vertellend wezen is. De mens stopt pas met vertellen als hij dood is. Zijn uitgangspunt is: ieder mens vertelt. Maar Pete ervaart wel dat er in organisaties, zoals scholen en kerken steeds minder verteld wordt. De reden is volgens Pete een economische. Er is minder tijd, alles moet sneller, de wereld is gehaaster, waardoor het vertellen steeds verder op de achtergrond geraakt. Het is volgens hem een grote uitdaging om het weer op te laten bloeien. Volgens Arjen is het niet zo dat het verhalen vertellen steeds minder voorkomt, alleen het manifesteert zich op andere terreinen. In games, in de politiek en niet te vergeten, in de marketing is Storytelling hot en

happening.

De vraag is, moeten de 'klassieke verhalenvertellers' deze nieuwe vormen van vertellen omarmen, missen ze de boot door hier niet voor open te staan, wat kunnen de vertellers leren van deze nieuwe vormen van vertellen en vice versa. Het panel is van mening dat de vertellers vanuit hun eigen kracht kunnen laten zien waar ze toe in staat zijn.

Pete heeft weinig met de nieuwe vorm van vertellen, het gaat hem om de bezieling, het hart van het verhaal. Volgens hem gaat de wereld lijden aan 'digibesitas', mensen worden ziek van het beeldscherm en gaan zich richten tot academisch, theaters en kunst.

Volgens Arjen zullen de twee werelden langzaam naar elkaar toe groeien, maar dat gaat niet vanzelf. De vertellers moeten ook werken aan hun eigen zichtbaarheid, om dit voor elkaar te krijgen en de maatschappelijke relevantie van het vertelde verhaal moet extra onderstreept worden.

Vanuit de zaal klinken instemmende geluiden. Volgens een aanwezige heeft vertellen een helende werking, juist in tijden van economische achteruitgang en zal het vertellen vanzelf weer een vlucht nemen. Maar het is ook een kwestie van 'onbekend maakt onbemind' en werken aan de zichtbaarheid is heel belangrijk, op wat voor manier dan ook.

Stelling 2

Het vertellen heeft vaak een stoffig, oubollig imago en heeft qua vorm en inhoud dringend vernieuwing nodig.

Panelleden: Rudolf Roos en Kitty Peetoom

Rudolf wijst erop dat imago iets anders is dan werkelijkheid. Maar dat er wel iets moet veranderen, zonder dat het oude en goede overboord wordt gegooid.

Ook Kitty is van mening dat het vertellen een oubollig imago heeft. Maar dat dit beeld vooral leeft bij mensen die nog nooit met vertellen in aanraking zijn gekomen. Het is dus zaak om zoveel mogelijk mensen kennis te laten maken met vertellers en verhalen, dan wordt het imago vanzelf opgepoetst. Een kwestie van doen dus, het liefst op onverwachte plekken. Vertellers moeten daarin hun verantwoordelijkheid nemen.

Rudolf denkt dat er ook mogelijkheden zijn voor nieuwe vormen van vertellen, of het gebruik van bijvoorbeeld social media bij een verhaal. Kitty sluit aan en roept op de muren neer te halen tussen andere vormen van podiumkunst, ga verbindingen aan.

Vanuit de zaal klinkt instemmend geluid, maar ook wordt de vraag gesteld of het eigenlijk erg is, dat het vertellen een slecht imago heeft en onbekend is. Of dat het wellicht goed is, zoals het is, dat er een probleem gemaakt wordt van iets dat in wezen geen probleem is.

Stelling 3

De vertelwereld moet meer initiatieven nemen om jong talent kansen te bieden.

Panelleden: Kitty Peetoom en Arjen Barel

Kitty is het helemaal eens met de stelling, zij vindt het de verantwoordelijkheid van vertellers om te investeren in verjonging. Er is een groot tekort aan vertellers tussen de 20 en 40 jaar. Bovendien verwacht Kitty dat door te verjongen en te investeren in talentontwikkeling, de vernieuwing en het experiment vanzelf ook komt.

Arjen is het met Kitty eens en wil er actief voor zorgen dat jong talent ook een plek krijgt op de podia.

Daarom is er op het Amsterdam Storytelling Festival ook altijd een podium voor een paar geselecteerde jonge talenten.

Kitty gaat daarin nog een stap verder, 50 procent van het programma van Waterval bestaat uit jonge vertellers die ze zelf opleiden via een jong talentprogramma. Dit komt ook terug in de subsidies die Waterval krijgt, 50 procent van het subsidiegeld is bestemd voor talentontwikkeling en

cultuurparticipatie. De jonge talenten van Waterval vertellen ook op acht andere festivals met wie waterval een partnerschap heeft. Dit zijn niet alleen maar louter vertelfestivals, maar ook andere (culturele) festivals. Kitty stelt voor dat alle vertellers een mentorschap aangaan met een jonge verteller en die bij de hand nemen om ze het vak te leren.

Stelling 4

Vertellen is een talent en vertellers kun je niet opleiden.

Panelleden: Pete Pronk en Ernst Weerstra

Een lastig discussiepunt, zo blijkt, want wat is talent eigenlijk? Hoe definieer je dat? Volgens Pete zit talent hem in datgene wat je graag en met bezieling en passie doet. Hij heeft geen idee of je dat ook kunt opleiden. Bezieling is volgens Pete het sleutelwoord.

Ernst is van mening dat talent een voorwaarde is, maar dat je het vervolgens kunt trainen en ontwikkelen. Ieder mens kan in principe vertellen, maar de vraag is, wat wil je ermee? Niet ieder mens is in staat om bijvoorbeeld voor een zaal met 200 mensen te spreken, maar diezelfde persoon kan misschien wel heel erg goed een verhaal aan een klas met schoolkinderen vertellen.

De zaal is het hier mee eens. Een aanwezige vindt dat talent een voorwaarde is, maar dat je vervolgens op de verschillende opleidingen wel technieken leert en een 'gereedschapskist' mee krijgt, waardoor je je talent ook goed kunt inzetten en op de juiste manier weet te gebruiken. Maar de vraag moet in eerste plaats altijd zijn: wat wil je er mee?

Stelling 5

De vertelwereld lijkt vaak een gesloten bolwerk en richt zich veelal op de eigen omgeving.

Panelleden: Erik van Dort en Rudolf Roos

Erik is het hier niet mee eens, hij heeft juist veel ervaring met naar buiten treden, samenwerken met anderen en mensen van buiten kennis laten maken met de vertelkunst.

Rudolf komt uit de onderwijshoek en ervaart dat er een groot aantal mensen bezig is met vertellen en storytelling, maar dat zij geen contact hebben met vertellers. De truc is om het te laten matchen, het moet in actie komen.

De vraag uit de zaal klinkt of dat dan erg is, dat dat contact er niet is.

Volgens Rudolf hoeft het niet erg te zijn, maar het hangt er vanaf wat je wilt met vertellen. Wil je er je werk van maken, optreden, ervan leven, dan laat je kansen liggen als je je alleen maar op je eigen wereldje richt en niet de blik naar buiten hebt.

Je kunt baat hebben bij de kruisbestuiving. Niet alleen van de kruisbestuiving met andere kunstdisciplines maar ook de commerciële bijvoorbeeld in de wereld van corporate storytelling. Profiteer ervan!

Stelling 6

Samenwerking binnen de vertelwereld in te kleinschalig om succesvol te zijn.

Panelleden: Erik van Dort en Mirjam Mare

Nee, zegt Mirjam, het is niet meer te kleinschalig, want vroeger was er nog veel minder. Erik zegt dat samenwerken wel heel belangrijk is, samen met andere vertellers bereik je meer.

Raymond vraagt zich desondanks toch af of gezamenlijke initiatieven in de vertelwereld niet te kleinschalig blijven, waardoor je nooit in staat bent om een keer écht iets groots neer te zetten. Mirjam is het daar mee eens, het is nog niet voldoende, maar het moet ook tijd krijgen.

De 'vertelwereld' is nu ongeveer vijf jaar aan elkaar aan het snuffelen, misschien is het tijd voor een vervolgstap. Zij droomt van een landelijk storytelling centre, een vertelplek waar iedereen kan komen, het bruisend hart van de vertelwereld.

In de zaal wijst men op de kwaliteit van de voorstellingen. Als je echt iets wilt betekenen en succesvol wilt zijn, dan moet je er allereerst voor zorgen dat je simpelweg ontzettend goede voorstellingen maakt. Dat is de eerste stap.

Ook wordt er vanuit de zaal gewezen op Schotland, waar een dergelijk centrum al bestaat en het vertellen veel groter is.

Mirjam zou willen dat we minder regionaal opereren, niet allemaal op ons eigen kleine plekje blijven zitten, en continue hetzelfde wiel uitvinden. Het zou centraler moeten gaan.

Arjen reageert op het plan voor een storytelling centre, aangezien hij daar mee bezig is. Het plan bevindt zich nog helemaal in de planfase, maar het centrum is in oprichting. Maar, zegt Arjen, los daarvan moeten vertellers het wel zelf blijven doen, ze moeten zelf ook actief blijven.

Stelling 7

Een heldere scheiding tussen professionele, semiprofessionele en amateur vertellers komt alle groepen ten goede.

Panelleden: Mirjam Mare en Ernst Weerstra

Ernst is twintig jaar geleden begonnen om van het vertellen een podiumkunst te maken. Hij heeft in al die jaren ervaren dat het heel belangrijk is om naar je publiek duidelijk te maken waar ze naar gaan kijken: profs/amateurs/talenten/beginners/etc.

Mirjam is het daarmee eens, dat het voor zowel publiek als organisator belangrijk is om dit onderscheid te maken. De vraag is alleen: hoe maak je dat onderscheid?

Wat volgt is een lange discussie met zowel panelleden als de zaal. Want hoewel dit nu niet de plek is om de uitgangspunten te formuleren voor dit onderscheid, blijkt het onmogelijk om over deze stelling te discussiëren, zonder dat je ook definieert wat het onderscheidt is tussen professional en amateur.

Verslag: Marieke van Bolderen, de Ervaarmakelaar